

ré u ní přihlášené nároky. Závazek zanikne, jestliže se konsulární vrchnost nedoví do šesti měsíců od zůstavitelovy smrti, že se nárok uznal nebo zažaloval. Řízení podle § 139 nesp. pat., t. j. vyzývání tuzemských věřitelů, dědiců a odkazovníků podle §§ 137 a 138 cit. nesp. pat., tedy zde nemá místa (stejně jako ne § 108 zák. čl. XVI: 1894 na Slovensku). (§ 14.)

Konsulární úřad nesmí vydat pozůstalostní předměty dokonce ani po uplynutí lhůty šesti měsíců podle § 14, odst. 2, dokud nejsou zaplacený nebo alespoň zajištěny dávky na případ smrti.

Jestliže konsulární úřad nepřevzal pozůstalost do držby, musí místní vrchnost pozůstalost po uplynutí tří měsíců vydat dědici, vykonavateli poslední vůle, anebo není-li jich, soudu domovského státu (§ 17).

Exekuce jest na tyto předměty přípustná, i když se nalézají v držbě konsulární vrchnosti. Příímého donucení však nelze použít, nýbrž místní vrchnost musí dožádat konsulární úřad o její vydání (§ 16).

Pro žaloby, jejichž předmětem jest zjištění dědickeho práva, nároky dědice proti držiteli dědictví, nároky z odkazů, jakož i jiné nároky z opatření na případ smrti, nároky na povinný díl, vdovské právo, rozdělení dědictví a pod. jsou příslušné soudy té strany, podle jejíhož práva se dědickeá posloupnost určuje (§ 19 první věta). Jde-li tedy o pozůstalost movitou, jsou příslušny soudy vlasti, jde-li o pozůstalost nemovitou, soudy státu polohy. Prorogací, ať výslovnou nebo mlčky učiněnou, může býti umluvena i příslušnost soudů druhé strany, avšak pouze u pozůstalostí movitých. U nemovitostí a předmětů nemovitým na roveň postavených jest prorogace vyloučena (§ 19 poslední věta). Za tím účelem mohou soudy, u kterých se pozůstalostní předměty nalézají, učiniti podle svého práva vhodná opatření k zajištění žalobního nároku (§ 20).

Dr. jur. JOSEF ČÁP:

Poplatkové úlevy pro založené dlužní úpisy.

(Současně příspěvek k diskusi o domnělém všeobecném snížení poplatku vkladního.)

Vládním nařízením ze dne 14. března 1942 číslo 155 Sb. z. a nař. byly poskytnuty značné poplatkové úlevy pro založené dlužní úpisy (dílcí dlužní úpisy). Stalo se tak za účelem ulehčení opatrování průmyslového úvěru v důsledku změněné politiky státní na tomto poli.

Vládní nařízení to se však stalo předmětem značné, avšak nezasloužené pozornosti právní praxe a dokonce i publicistiky (srov. pojednání Dr. Hanny v posledním čísle tohoto časopisu) ve zcela jiném směru.

Dedukovalo se z něho totiž všeobecné snížení vkladního poplatku. Poněvadž tato dedukce již sama o sobě jest typickým příkladem nesprávného výkladu zákona, sluší na věc upozorniti.

Pokud se týká pozůstalostního konkursu, obsahuje dohoda odchylné ustanovení od dosavadního odd. II., č. 2 závěr. protokolu k něm.-slov. dohodě z 18. října 1940. Podle tohoto ustanovení platilo, že v případě zahájení konkursu na majetek příslušníka druhé strany, který má v tuzemsku svůj podnik nebo řádné bydliště, vydá se movité jmění konkursnímu soudu na jeho žádost.

Toto ustanovení bylo nyní zrušeno a nahrazeno § 21, podle kterého se vyhlášení konkursu týká jen té části pozůstalostního jmění, které se nachází na území té strany, jejíž soud konkurs vyhlásil.

Zvláštní ustanovení má smlouva o pozůstalostech po námořnících a zejména o cestujících. Jestliže země příslušník jedné strany při cestování na území druhé strany, aniž by tam měl řádné bydliště nebo obvyklý pobyt, jest nutno věci, které měl sebou, bez dalšího vydat k dispozici jeho konsulárnímu úřadu. Konsulární úřad pak s nimi naloží podle předpisů svého státu, avšak jest povinen dříve uspokojiti dluhy, které zůstavitel za svého pobytu v druhém státě nadělal (§ 22).

Osvědčení vydaná soudy jedné strany o dědickeprávních poměrech, na př. odevzdací listina a pod., stačí k osvědčení těchto poměrů i na území druhé strany (§ 18).

IV. Závěrečná ustanovení.

Nabýváním na případ smrti se rozumí nabytí na základě posloupnosti intestátní, závěti, kodicilu, dědicke smlouvy, práva na povinný díl nebo odúmrtí. Totéž platí i o darování na případ smrti, pokud je jest pokládati za opatření na případ smrti.

Otázku, zda jde o předmět movitý nebo nemovitý, jest řešiti podle práva té strany, na jejímž území se majetkový předmět nalézá (§ 23).

I.

Vládní nařízení ze 14. března 1942 č. 155 Sb. v § 1 změnilo především znění saz. pol. 36 č. 2 al. 1 popl. zákona, a to tak, že nadále veškeré dlužní úpisy (pouze s výjimkou krátkodobých lombardních záloh) podléhají poplatku podle II. stupnice. Tím tedy byl snížen poplatek z dlužních úpisů znějících na majitele (Überbringer), tedy zejména z dílcích dlužních úpisů, neboť tyto dlužní úpisy podléhají dosud poplatku podle III. stupnice. Zároveň byla zrušena ustanovení téže saz. položky o poplatku z kuponů dlužních úpisů.

V § 2 al. 1 poskytlo cit. vládní nařízení úplné poplatkové osvobození listinám o zřízení zástavního

práva po pohledávky z dílčích dlužních úpisů. Tyto listiny zřizují se podle ustanovení v § 11 zákona ze dne 24. dubna 1874 č. 48 ř. z. a podléhaly dosud podle tar. pol. 61 poplatku podle II. stupnice.

Konečně § 2 al. 2 snížil pro „příslušné knihovní zápisy“ (t. j. pro vklad práva zástavního podle právě zmíněné listiny o zřízení zástavního práva pro pohledávky majitelů dílčích dlužních úpisů) vkladní poplatek na 1/2%.

Přehled výhod, jež tudíž proti dosavadnímu právnímu stavu poskytuje vládní nařízení ze dne 14. března 1942 č. 155 Sb. pro dílčí dlužní úpisy, jest tento:

	Starý stav:	Nový stav po vydání vl. nař. č. 155/42 Sb.
a) poplatek z dílčích dlužních úpisů znějících na majitele dle saz. pol. 36	dle III. stup.	dle II. stup.
b) poplatek z kuponů	dle II. stup.	osvobození
c) poplatek z listiny o hypotekárním zajištění pohledávek z dílčích dlužních úpisů dle tar. pol. 61 popl. zák.	dle II. stup.	osvobození
d) poplatek vkladní pro vklad práva zástavního dle listiny ad c)	1%	1/2%

Z uvedeného jest zřejmo, že běží o dalekosáhlé poplatkové úlevy, jež byly poskytnuty ve snaze podpořiti opatřování průmyslového úvěru vydáváním založených dluhopisů, nehledíme-li k řadě speciálních úplných osvobození, v tomto směru vydaných (na příkl. vl. n. č. 357/41 Sb. pro elektrárny a j. v.).

II.

Systematický výklad vládního nařízení čís. 155/42 Sb., výše podaný, nemůže nechati na pochybách, že vkladní poplatek všeobecně snížen nebyl, a že zákonodárce na podobné snížení vůbec nepomýšlel.

Jak tedy mohl vzniknouti názor, že vkladné bylo všeobecně nebo aspoň pro vklad práva zástavního na základě dluhopisů všech druhů, sníženo na 1/2%? Typicky neprávnickým výkladem zákona. Z textu § 2 cit. vl. nař., jenž zní:

§ 2.

(1) Listiny, kterými se svoluje k hypotekárnímu zajištění pohledávek z dílčích dluhopisů, jsou od poplatků osvobozeny.

(2) Poplatek podle saz. pol. 102/45, písm. B. a) poplatkového zákona se pro příslušné knihovní zápisy snižuje na 0,5%.

Byla bez zřetele na souvislost vytržena věta druhého odstavce téhož paragrafu, při čemž se vykladatelé nevypořádali s nešťastnými pro ně slovy „příslušné knihovní zápisy“. A v tom jest jejich neodpustitelné pochybení.

Poplatek vkladní jest poplatek z knihovního zápisu. Pojmy: „poplatek vkladní“ = „poplatek podle saz. pol. 45“ = „poplatek z knihovního zápisu“ jsou tudíž synonyma. Kdyby zákonodárce hodlal všeobec-

ně snížení vkladní poplatků, použil by některé z těchto tří dikcí a tedy některého z těchto tří synonym: „Poplatek vkladní se snižuje“ = „poplatek podle tar. pol. 45 se snižuje“ = „poplatek z knihovních zápisů se snižuje“. Nikdy by však nepoužil tautologické dikce: „Poplatek vkladní z příslušných knihovních zápisů se snižuje“ a pod. Čili jinými slovy rčení: „poplatek z knihovního zápisu“ (= poplatek podle tar. pol. 45) pro příslušné knihovní zápisy se snižuje“ bylo by nesmyslem, kdyby slůvko „příslušný“ znamenalo odkaz na určitý druh knihovních zápisů, který jest pouhým výsekem ze širokého kruhu knihovních zápisů, na něž se sazební položka pojednávající o vkladním poplatku vztahuje. V daném případě tedy slovy „příslušné knihovní zápisy“ nejsou míněny všechny zápisy, jež jsou předmětem poplatkového ustanovení tar. pol. 45, nýbrž zápisy, o nichž jedná § 2 al. 1 vl. nař. č. 155/42 Sb. Slovo „příslušný“ znamená tu tedy odkaz na odst. 1 téhož paragrafu, jenž obsahuje ustanovení o listinách obsahujících svolení k hypotekárnímu zajištění pohledávek z dílčích dlužních úpisů, a „příslušnými knihovními zápisy“, pro něž snížení vkladního poplatku bylo poskytnuto, rozumí se tudíž jenom vklad práva zástavního pro majitele dílčích dlužních úpisů.

K logickému tomu závěru docházíme podaným zde výkladem systematickým — arg. souvislost mezi slovy v § 2 al. 1 l. c. „hypotekárnímu zajištění“ a v al. 2 téhož paragrafu „Příslušné knihovní zápisy“, s nimiž v plném souhlasu jest výklad teleologický, neboť zákonodárce zřejmě sledoval účel zvýhodnění dílčích dlužních úpisů a nikoliv všeobecné snížení vkladného. Snížení vkladného stalo by se předpisem, který by byl stylisován zcela jinak.

III.

Vkladní poplatek zůstává tudíž beze změny. Dlužno se jen zamysleti nad důsledky, které přináší skutečnost, že evidentně nesprávný názor části praxe se uplatní v odborném časopisu; úsudkem kritiky o vědeckosti argumentů jako: „názor nižších finančních úřadů“, počínaje a subsumpcí výměnků pod zákony o dílčích dlužních úpisech konče.

JOSEF FALTA, notář v Domažlicích:

Jest vzdání se dědictví, učiněné před notářem jako soudním komisařem, odvolatelné?

(Případ z praxe.)

V pozůstalostním řízení, prováděném na základě zákonné posloupnosti, vzdal se zůstavitelův syn před notářem jako soudním komisařem za souhlasu své matky svých dědických nároků ve prospěch této; táž se pak přihlásila k pozůstalosti ze zákona s dobrodinným soupisu a stejnou dědickou přihláškou podala i zůstavitelova dcera.

Během pozůstalostního řízení však tento zůstavitelův syn vzdání se dědických nároků — opět za sou-